

Dómgæsla í holukeppni

Dómgæsla í holukeppni er að mörgu leyti frábrugðin dómgæslu í högggleik. Verksvið dómara er ólíkt og sömuleiðis eru ýmsar reglur frábrugðnar reglum í högggleik. Hér á eftir er tæpt á helstu atriðum sem hafa þarf í huga.

Verksvið dómara

Í holukeppnum á Íslandi fylgja dómarar sjaldnast tilteknum ráshópum. Í þeim tilvikum þarf að hafa í huga hlutverk dómara. Í [Verklagi nefnda, hluta 6C](#) segir m.a.:

- Sinnir mörgum leikjum eða tilteknum holum eða ákveðnum svæðum vallarins. Þar sem dómarinn fylgir ekki leiknum alla umferðina ætti hann ekki að skipta sér af leik nema í eftirfarandi tilvikum:
 - Þegar leikmaður í leiknum óskar eftir aðstoð vegna reglnanna eða biður um úrskurð (sjá reglu 20.1b(2)). Þegar dómari úrskurðar að ósk leikmanns ætti dómarinn alltaf að staðfesta að óskin um úrskurð hafi verið borin fram tímanlega (sjá reglur 20.1b(2) og 20.1b(3)).
 - Þegar leikmaður eða leikmenn kunna að brjóta reglu 1.2b (hegðunarreglur), reglu 1.3b(1) (tveir eða fleiri leikmenn sammælast vísvitandi um að hunsa reglu eða víti sem þeir vita að á við), reglu 5.6a (óhæfileg töf) eða reglu 5.6b (leikhraði).
 - Þegar leikmaður mætir of seint á fyrsta teig (regla 5.3).
 - Þegar tími leikmanns við leit að bolta nær þremur mínútum (regla 5.6a og skilgreining á „týndur“).

Þetta þýðir að dómarar mega ekki skipta sér af leiknum að fyrra bragði nema vegna þessara ofangreindra reglna, jafnvel þótt þeir sjái leikmenn brjóta golfreglur. Hugsunin er sú að mótherji beri alla ábyrgð á því að gæta sinna hagsmuna.

Sérstök víti í holukeppni

Þegar víti í högggleik og holukeppni eru borin saman er almenna reglan sú að eins höggs víti eru eins í báðum tilvikum, en tveggja högga víti í högggleik verða að holutapi í holukeppni.

Regla 4.1b um hámarksfjölda kylfa hefur sérstök vítaákvæði í holukeppni þar sem refsingin felst ekki í holutapi, heldur í leiðréttri leikstöðu. Ef það uppgötvast t.d. á 3. holu að annar leikmaðurinn er með 15 kylfur er refsingin sú að leikstaðan er leiðrétt með því að draga frá tvær holur. Ef leikmaðurinn var tvær holur upp eftir tvær holur breytist staðan þannig að allt er jafnt. Ef leikmaðurinn var tvær holur niður eftir tvær holur breytist staðan þannig að hann er fjórar holur niður eftir tvær holur.

Í nokkrum öðrum tilvikum varðandi notkun kylfa er vítið frávísun:

- 4.1a(1): Óleyfileg kylfa notuð við leik
- 4.1a(3): Eiginleikum kylfu breytt og hún notuð við leik

Gefin keppni, hola eða högg (regla 3.2b)

Gefa má keppni hvenær sem er áður en henni lýkur og sömuleiðis má gefa holu hvenær sem er áður en leik um hana lýkur.

Það er misskilningur sem sumir halda að leika þurfi upphafshögg á holu áður en gefa má holuna. Til að semja um að hola falli þarf þó a.m.k. annar keppendanna að slá upphafshögg á holunni.

Gefa má högg hvenær sem er, ef boltinn er í kyrrstöðu. Eftir að högg hefur verið gefið má leikmaðurinn samt sem áður ljúka leik um holuna. Slíkt telst aldrei æfing, sbr. reglu 5.5a: „*Eftirfarandi eru ekki æfingahögg: Högg, slegin af leikmanni við að ljúka holu þegar úrslit holunnar liggja fyrir.*“

Ekki má afþakka svona gjöf, né draga hana til baka. Ef t.d. leikmaður í fjórmenningi gefur þútt er ekki hægt að draga það til baka, jafnvel þótt samherjinn hafi verið ósammála því að gefa þúttið.

Vafi (reglur 20.1b(2) og 20.1c(3))

Í höggleik má keppandi leika tveimur boltum, skv. reglu 20.1c(3), ef hann er í vafa um hvað hann megi gera. Þetta er óleyfilegt í holukeppni.

Þess í stað gildir regla 20.1b(2) um að leikmaður megi óska eftir úrskurði ef ágreiningur er milli keppenda um hvað megi gera. Ósk um úrskurð verður að vera lögð fram tímanlega. Best er að sjálfsögðu að kalla á dómara og fá strax úrskurð hjá honum en ef dómari er ekki tiltækur nægir að láta mótherjann vita að óskað verði eftir úrskurði síðar.

Að leggja ósk um úrskurð fram tímanlega þýðir að það sé gert áður en nokkur í ráshópnum leikur af næsta teig, eftir að leikmaðurinn vissi um málið (eða áður úrslit leiksins verða endanleg ef málið kemur upp á lokaholunni).

Einungis leikmennirnir sjálfir geta lagt fram ósk um úrskurð. Kylfuberar eða liðsstjórar í sveitakeppnum hafa t.d. ekki þetta vald. Því er mikilvægt að dómara taki ósk um úrskurð ekki til greina nema hún komi frá leikmanni. Hafið þó í huga að þótt samherjar í fjórmenningi séu ósammála um að leggja fram ósk um úrskurð nægir að annar þeirra leggi óskina fram.

Ef leikmaður biður dómara um úrskurð eftir á er mikilvægt að dómari fullvissi sig um að þessum skilyrðum sé fullnægt. Ella má hann ekki dæma víti á leikmann. Tökum sem dæmi að leikmaður hringi í dómara af 12. teig og spyrji hver sé refsing mótherjans fyrir að hafa 15 kylfur í golfpokanum. Þá er rétt að spyrja leikmanninn fyrst að því hvenær hann uppgötvaði að mótherjinn hafði of margar kylfur. Er svarið er að það hafi verið á 9. holu er leikmaðurinn of seinn að leggja fram ósk um úrskurð.

Að horfa fram hjá reglubrotum mótherja (regla 1.3c(3))

Í holukeppni mega leikmaðurinn og mótherji hans komast að samkomulagi vegna ágreinings um reglurnar, svo fremi að þeir sammælist ekki vísitandi um að beita reglunum á rangan hátt (sjá reglu 20.1b(1)).

Æfing á milli umferða (regla 5.2)

Í holukeppni má leikmaður æfa sig að vild á keppnisvellingum á milli umferða. Mótsstjórn kann þó að vilja banna slíkt, en það ætti þá að auglýsa á upplýsingatöflu og kynna á liðsstjórafundi, ef um sveitakeppni er að ræða.

Upplýsingar um höggafjölda – rangar upplýsingar (regla 3.2d)

Eðli holukeppni er þannig að báðir keppendur eiga rétt á að vita stöðu leiksins á hverjum tíma. Því eru gerðar ríkar kröfur til leikmanna í holukeppni um að þeir upplýsi mótherjann eins fljótt og hægt er ef hann bakar sér víti. Leikmaður tapar holunni ef hann gefur mótherjanum rangar upplýsingar.

Það teljast rangar upplýsingar ef hann (a) tilkynnir ekki um vítahögg eins fljótt og hægt er, nema mótherjinn hafi séð leikmanninn taka víti, eða (b) segir rangt til um höggafjölda á meðan verið er að leika holu. Leikmaðurinn losnar þó undan vítinu ef hann leiðréttir sig áður en mótherjinn slær næsta högg.

Það teljast líka rangar upplýsingar ef leikmaður gefur upp rangt skor á holu, eftir að leik um hana er lokið og það hefur áhrif á hver úrslit holunnar voru. Leikmaðurinn losnar þó undan vítinu ef hann leiðréttir höggafjöldann áður en mótherjinn leikur af næsta teig.

Rangur bolti (regla 6.3c)

- Ef leikmaðurinn eða mótherjinn slá röngum bolta við leik holu fær sá sem fyrst sló högg að röngum bolta almenna vítið (holutap).
- Ef ekki er vitað hvorum ranga boltanum var leikið fyrst er það vítalaust og ljúka verður holunni með boltunum víxluðum.

Leikið í rangri röð (regla 6.4a)

Í holukeppni á sá sem er lengra frá holunni að leika næstur. Ef leikmaður leikur í rangri röð er ekki um eiginlega refsingu að ræða, heldur má mótherjinn afturkalla höggið. Það verður hann þó að gera áður en hann leikur sjálfur. Sá sem lék í rangri röð lætur þá bolta á staðinn þaðan sem hann lék (ekki endilega upphaflega boltann). Regla 14.6 gildir um hvernig boltinn er settur í leik.

Leikið utan teigmerkja (regla 6.1b(1))

Ef leikið er utan teigmerkja gildir sama regla og þegar leikið er í rangri röð. Ekki er um eiginlega refsingu að ræða, en mótherjinn getur afturkallað höggið, geri hann það strax.

Flaggstangar gætt án leyfis (regla 13.2b(1))

Vert er að leiðrétta gamalgróna þjóðsögu um að leikmaður tapi holunni ef hann heldur við flaggstöngina þegar mótherjinn púttar og mótherjinn hefur ekki beinlínis beðið hann um það.

Í regla 13.2b segir:

Leikmaðurinn telst hafa samþykkt að flaggstangarinnar sé gætt ef:

- Leikmaðurinn sér einhvern annan halda flaggstönginni í, yfir eða rétt við holuna eða standa rétt við holuna og leikmaðurinn slær höggið án þess að biðja viðkomandi um að stíga frá eða að láta flaggstöngina vera kyrra í holunni.

Þá má nefna að þessi regla gildir jafnt í högggleik og holukeppni.

Bolti hreyfður af mótherja (regla 9.5b)

Ef leikmaður veldur því að bolti mótherja hreyfist, eða snertir hann viljandi, hlýtur leikmaðurinn almennt eitt högg í víti. Mótherjinn þarf að sjálfsögðu að setja boltann aftur á sinn stað. Frá þessu eru nokkrar undantekningar, þar sem leikmaðurinn fær ekki víti:

- Bolti mótherja hreyfður óvart við leit.
- Bolti mótherja hreyfður óvart á flötinni.
- Bolta mótherja lyft þegar leikmaðurinn gefur högg, holu eða leikinn.
- Staðsetning bolta mótherja merkt og boltanum lyft óvart á flötinni því leikmaðurinn hélt að þetta væri sinn bolti.

Bolta á holubrún lyft eða hreyfður áður en biðtími er liðinn (regla 13.3b)

Ef mótherji í holukeppni lyftir vísvitandi eða hreyfir bolta leikmannsins þegar boltinn er yfir holubrún og biðtíminn er ekki liðinn þá er litið á bolta leikmannsins sem í holu með síðasta höggi hans og mótherjinn fær ekki víti samkvæmt reglu 11.2b.

Bolti hittir einstakling eða utanaðkomandi áhrif (regla 11.1)

Ef bolti leikmanns er á hreyfingu og hittir af slynsni einhvern einstakling eða utanaðkomandi áhrif:

- Er það vítalaust fyrir alla leikmenn.
- Þetta á einnig við ef boltinn hittir leikmanninn, mótherjann eða aðra leikmenn, kylfubera þeirra eða útbúnað.
- Boltanum er leikið þar sem hann stöðvaðist

Fjórmenningur (regla 22)

Í fjórmenningi leika samherjar til skiptis af teig. Sá sem slær upphafshögg af 1. teig slær því upphafshögg á öllum holum með oddatölu og samherjinn af teig á öllum holum með jafnri tölu.

- Eftir upphafshöggið leika samherjar til skiptis. Vítahögg hafa ekki áhrif á leikröðina. Ef upphafshögg er t.d. slegið út fyrir vallarmörk leikur samherjinn 3. högg af teignum.
- Ef samherjar leika í rangri röð tapa þeir holunni.
- Ef leikmaður slær bolta þannig að leika þarf varabolta á samherjinn að slá varaboltann.
- Ef högg er afturkallað, t.d. vegna þess að leikið var utan teigmerkja, á sá að leika sem sló höggið sem var afturkallað.
- Samherji má aðhafast fyrir hönd liðsins allt sem leyfilegt er áður en högg er slegið, svo sem að merkja staðsetningu bolta, lyfta, leggja, leggja aftur eða láta bolta falla, óháð því hvor samherjanna á að leika næst fyrir liðið.

Bráðabani í holukeppni

Ef leikur er jafn eftir 18 holur og knýja þarf fram úrslit telst áframhaldandi leikur vera framlenging umferðarinnar. Það þýðir t.d., ólíkt höggleik, að leikmaður má ekki skipta um kylfur áður en leik er haldið áfram.

Ráðlegging í sveitakeppnum

Skv. keppnisráðgjafum GSÍ getur lið tilnefnt einn aðila sem má ráðleggja þeim sem skipa liðið, til viðbótar kylfubrum sem leikmenn kunna að hafa. Þótt golfreglurnar leyfi að takmarkanir séu settar um hvað viðkomandi aðili megi gera (s.s. að hann megi ekki fara inn á flatir) hefur ekki tíðkast í sveitakeppnum GSÍ að setja slíkar takmarkanir.

Ef sá sem gefur ráð er einnig leikmaður (t.d. spilandi liðsstjóri) má hann ekki gefa ráð á meðan hann er að spila, öðrum en samherja sínum í fjórmenningi.

Skv. golfreglum og keppnisráðgjafum GSÍ þarf að gera mótsstjórn grein fyrir því fyrir fram hvaða einstaklingur muni nýta þessa heimild fyrir hönd sveitarinnar. Þetta hefur yfirleitt verið útfært þannig að berist engin slík tilnefning frá liði til mótsstjórnar lítur mótsstjórn svo á að liðsstjóri sveitarinnar hafi heimildina. Eigi einhver annar einstaklingur að vera í þessu hlutverki þurfi hins vegar að tilkynna mótsstjórninni það. Rétt er að benda á þetta á liðsstjórafundi.

Hörður Geirsson, júní 2016

Sæmundur Melstað, júlí 2019